

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 02 вересня 2021 року
(протокол № 1)

**КЛІНІЧНА ПРАКТИКА З ЛІКУВАЛЬНОГО
МАСАЖУ**

(назва освітнього компоненту)

**ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни**

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія
(шифр і назва спеціальності)

**Освітньо-професійна програма
«Фізична терапія, ерготерапія у травматології
та ортопедії»**

**Бердянськ
2021 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Анастасія Єфімова, старший викладач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “ 20 ” серпня 2021 року, протокол № 1.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «**Клінічна практика з лікувального масажу**» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) та освітньої програми підготовки бакалаврів галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапії», а також у відповідності з наступними нормативними документами:

- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти, національний стандарт України «Системи управління якістю» ДСТУ ISO 9001:2009
- Навчальний план підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для спеціальності 227 «Фізична реабілітація», затвердженого Вченою радою БДПУ від 24.04.2019, протокол №9;
- Вимоги Директиви Європейського союзу щодо визнання професійних кваліфікацій від 2005 року (№ 2005/36/ЄС з поправками Директиви Європейського союзу № 2013/55/ЄС);
- Наказ МОН України від 16.10.2009 за №943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»;
- Положення «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті», затвердженого Вченою радою БДПУ від 26 грудня 2019 року (протокол № 6);
- Положення «Про проведення практики студентів Бердянського державного педагогічного університету», затвердженого наказом ректора №198 від 26.12.2013;
- Положення «Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті»;
- Положення «Про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету».

Навчальна дисципліна «**Клінічна практика з лікувального масажу**» – є однією з базових дисциплін, що формує систему фундаментальних умінь, які є складовими загальних та спеціальних компетентностей, визначають професійну діяльність фахівця у галузі охорони здоров'я, зокрема бакалаврів фізичної терапії, ерготерапії. Програму розроблено з урахуванням вимог до змісту підготовки фахівців галузі охорона здоров'я спеціальності фізична терапія, ерготерапія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Клінічна практика з лікувального масажу» є загальні закономірності управління процесом фізичної терапії пацієнтів з застосуванням засобів лікувального масажу.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна базується на попередньо вивчених дисциплінах та інтегрується з такими навчальними дисциплінами, як: основи медичних знань, основи анатомії та фізіології людини, основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Клінічна практика з лікувального масажу» – є формування не тільки теоретичних знань, але й оволодіння практичними методиками і технікою масажу в умовах лікувального процесу та у процесі відновлення осіб, що займаються фізичною культурою і спортом; навчити майбутніх спеціалістів розвивати у собі спостережливість, дослідницькі інтереси, здатність визначати загальний стан хворого, бачити найменші зміни в його стані і тим самим забезпечувати гнучку тактику застосування масажу на етапах відновлювального лікування.

1.2. Основні завдання дисципліни «Клінічна практика з лікувального масажу»:

В процесі проходження курсу студенти вивчають суть і механізми впливу масажу на організм хворих при травмах і захворюваннях. Студенти практично знайомляться з методикою і технікою виконання лікувального масажу

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких фахових компетентностей:

Інтегральна: Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Перелік загальних компетентностей та відповідних їм шифрів:

ЗК01.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК03.	Навички між особистою взаємодією.
ЗК04.	Здатність працювати в команді.
ЗК 05.	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК 08.	Здатність планувати та управляти часом.
ЗК 10.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 11.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 13.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
--------	--

Перелік спеціальних (фахових) компетентностей та відповідних їм шифрів:

СК 01.	Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
СК 02.	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
СК 03.	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
СК 04.	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
СК 05.	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.
СК 06.	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати
СК 07.	Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.
СК 08.	Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.
СК 09.	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
СК 10.	Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.
СК 11.	Здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
СК 13.	Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 14.	Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.
--------	--

Та демонструвати такі програмні результати навчання (ПР):

ПР 1.	Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
ПР 4.	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
ПР 6.	Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.
ПР 7.	Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).
ПР 9.	Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії
ПР 10.	Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.
ПР 11.	Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.
ПР 13.	Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.
ПР 14.	Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.
ПР 15.	Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.
ПР 16.	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.
ПР 17.	Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПР 18.	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.
--------	---

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6/180 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Термін вивчення навчальної дисципліни здійснюється студентами на 4 курсі в II семестрі.

Форма навчання – денна.

Тема.1. Основи лікувального масажу.

Медико-біологічні основи лікувального масажу. Гігієнічні вимоги до лікувального масажу. Показання і протипоказання. Вимоги до приміщення та інвентарю. Вимоги до масажиста. Вимоги до рук масажиста. Етапи розвитку спеціаліста в галузі масажу. Вимоги до людини, яку масажують. Положення масажиста і людини, яку масажують, під час масажу. Показання та протипоказання до використання лікувального масажу. Основні правила методики і техніки лікувального масажу. Особливості вибору методики лікувального масажу. Тривалість масажу. Прийоми масажу: основні, додаткові

Тема 2 Лікувальний масаж при захворюваннях суглобів.

Загальна характеристика захворювань суглобів. Завдання масажу. Методичні рекомендації до виконання лікувального масажу. Показання і протипоказання. Масаж при вузликівому артрозі суглобів кисті. Масаж при деформуючому артрозі кульшового суглобу. Масаж при деформуючому артрозі колінного суглобу. Масаж при деформуючому артрозі ліктьового суглобу.

Тема 3. Лікувальний масаж при захворюваннях та травмах опорнорухового апарату.

Завдання масажу. Методичні рекомендації до виконання лікувального масажу. Показання та протипоказання. Масаж при шийно-грудному остеохондрозі. Масаж при попереково-крижовому остеохондрозі. Масаж при сколіозах. Масаж при плоскостопості. Масаж при забиттях. Масаж при розтягуваннях. Масаж при переломах. Масаж при контрактурах. Масаж ампутаційної культі.

Тема 4. Лікувальний масаж при захворюваннях і травмах периферійної і центральної нервових систем.

Загальна характеристика захворювань і травм периферійної та центральної

нервових систем. Завдання масажу. Методичні рекомендації до виконання лікувального масажу. Показання і протипоказання. Масаж при невриті лицьового нерву. Масаж при невралгії трійчастого нерву. Масаж при невралгії потиличного нерву. Масаж при невралгії міжреберних нервів. Масаж при невралгії та невриті кульшового нерву. Масаж при дитячих церебральних паралічах. Масаж при в'ялих паралічах.

Тема 5. Лікувальний масаж при захворюваннях серцево-судинної системи.

Загальна характеристика захворювань серцево-судинної системи. Завдання масажу. Методичні рекомендації до виконання лікувального масажу. Показання і протипоказання. Масаж при ішемічній хворобі серця та інфаркті міокарду. Масаж при гіпертонічній хворобі. Масаж при гіпотонічній хворобі. Масаж при пороках серця. Масаж при захворюваннях артерій і вен.

Тема 6. Лікувальний масаж при захворюваннях дихальної системи

Загальна характеристика захворювань дихальної системи. Завдання масажу. Методичні рекомендації до виконання лікувального масажу. Показання і протипоказання. Масаж при хронічній пневмонії. Масаж при хронічних неспецифічних захворюваннях органів дихання.

3. Рекомендована література

1. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж: практикум для підготовки до занять / Л.О. Вакуленко, О.Р. Барладин, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019
2. Майструк М.І. Техніка загального масажу і самомасажу: методичні вказівки для студентів напряму підготовки «Здоров'я людини».- Хмельницький: ХНУ, 2012.- 62с.
3. Вакуленко Л.О. Лікувально-реабілітаційний масаж у педіатрії : навчальний посібник, [електронний варіант] / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. –233 с.
4. Мороз Л.А. Універсальна енциклопедія лікувального і оздоровчого масажу / Л.А. Мороз. – Донецьк: ТОВ ВКФ БФО, 2011. – 432 с.
5. Вакуленко Л.О. Реабілітаційний масаж / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко та ін. – Тернопіль, Урмедкнига, 2018. –430 с.
6. Вакуленко Д.В. Інформаційні технології у лікувально-реабілітаційному масажі : навчальний посібник / Д.В. Вакуленко, Л. О. Вакуленко. – Тернопіль : ТНПУ, 2019, 68 с.
7. Вакуленко Л.О. Лікувально-реабілітаційний масаж у педіатрії : навчальний посібник, [електронний варіант] / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, ТНПУ ім. В.

Гнатюка,

2019. –233 с.

8. Кручаниця М.І., Філак Ф.Г., Розумик Н.В., Філак Я.Ф. Нетрадиційні засоби оздоровлення. Навчальний посібник для студентів вищих навч. закл. фіз. вихов. і спорту. – Ужгород: Вид-во УжНУ, 2008. - 120с

9. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Навчальний посібник для студентів педагогічних закладів освіти. К, Арістей, 2006, 592с.

10. Єфіменко П.Б. Техніка та методика масажу.-Х.: ОВС,2011.

11. Єфіменко П. Б. Тахніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П. Б. Єфіменко - Харків : ОВС, 2007. - 216 с.

4. Методи навчання:

1) *За джерелами передачі й характером сприйняття інформації :*

- ✓ словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда;
- ✓ наочні: ілюстрування, демонстрування, спостереження;
- ✓ практичні: фізичні вправи, практичні роботи, дослідні роботи.

2) *Методи стимулювання навчальної діяльності:*

- ✓ навчальна дискусія – суперечка, обговорення будь-якого питання з навчального матеріалу;
- ✓ створення клінічної ситуації в процесі викладання навчального матеріалу – використання клінічних випадків.

3) *Методи контролю і самоконтролю у навчанні:*

- ✓ усний контроль;
- ✓ письмовий контроль;
- ✓ тестовий контроль.

5. **Форма підсумкового контролю успішності навчання – диференційований**

залик

6. Система оцінювання:

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)